

Vadlīnijas

Mediju vizītes LR-BLR valsts robežas tuvumā un intervijas par aktuālo situāciju

1. VRS organizē mediju vizītes, nosakot konkrētu vietu un laiku, tā lai netiktu apdraudētas Latvijas drošības intereses, t.i. netiktu apdraudēta pārkāpēju atgriešana valstī, no kuras tie ir ieceļojuši, vai citādi traucēta dienesta pienākumu izpilde.
2. Mediju vizītes tiek organizētas ar Valsts robežsardzes komunikatora (tālr. 28364592, e-pasts: kristine.petersones@rs.gov.lv) starpniecību, iepriekš vienojoties par konkrētu laiku.
3. Lai uzturētos pierobežas joslā, kas ir ne platāka kā 2 km sākot no valsts robežas līnijas, ir nepieciešama speciālā caurlaide. Šobrīd ārkārtējās situācijas laikā pierobežas joslā gar Latvijas – Baltkrievijas valsts robežu ir uz laiku ierobežota terminēto caurlaižu izsniegšana. Valsts robežsardze veic izņēmumus attiecībā uz plānotām un organizētām mediju vizītēm, izsniedzot īslaicīgi terminēto caurlaidi uz konkrētā apmeklējuma laiku, šim nolūkam mediju pārstāvji tiek aicināti savlaicīgi iesniegt nepieciešamo informāciju.
4. Mediju dalība **nav atļauta**:
 - 4.1. valsts aizsardzības pasākumos;
 - 4.2. personu atgriešanas pasākumos;
 - 4.3. robežuzraudzības pasākumu veikšanā (patruļas gar valsts robežu).
5. Intervijas tiek organizētas robežapsardzības nodaļas izvietojumā vai pēc nepieciešamības uz valsts robežas fona, neidentificējot konkrētu vietu. Intervijas sniegšanai konkrētas Valsts robežsardzes amatpersonas tiek nozīmētas, ņemot vērā jautājumu specifiku. Sniedzot intervijas tiek izmantoti VRS GP Stratēģiskās attīstības un sabiedrisko attiecību nodaļas ik rītu publiskotie statistikas dati.
6. Medijiem ir iespēja piedalīties imigrācijas norīkojumu darbā, kas izvietoti kontrolpostējos vai veic dienesta pienākumus pierobežā un pierobežas joslā.

7. Mediju atrašanās valsts robežas tuvumā pieļaujama stingrā robežsargu uzraudzībā un tikai un vienīgi ievērojot Valsts robežsardzes amatpersonu norādījumus.

8. Pirms došanās robežas tuvumā Valsts robežsardzes amatpersonas medijiem sniedz instruktāžu attiecībā uz niansēm, kuru filmēšana nav pieļaujama:

8.1. robežzīmju numuri;

8.2. pretējā robežas puse, taisnā fokusā kaimiņvalsts teritorija;

8.3. orientieri dabā (lai nevarētu identificēt konkrētu vietu);

8.4. amatpersonu atpazīstamības zīmes;

8.5. sejas;

8.6. iniciāļi (4.4 – 4.6. drošības nolūkos, lai netiktu apdraudēta konkrētas amatpersonas vai viņa ģimenes locekļu veselība un dzīvība);

8.7. automašīnu numuru zīmes;

8.8. bruņojums un tehniskie līdzekļi (pieļaujama filmēšana kopējā tēla radīšanai, neakcentējot konkrētas detaļas).

9. Mediju atrašanās robežas tuvumā pieļaujama ir ne tuvāk kā 15 – 20 metru attālumā no valsts robežas.

10. Mediju atrašanās 12 metru platajā valsts robežas joslā **aizliegta** (Latvijas Republikas valsts robežas likuma 14. pants).

11. Gadījumos, kad no mediju puses tiek pārkāpti (netiek ievēroti) Valsts robežsardzes amatpersonu norādījumi, vai situācijās, kad mediju vizītes laikā rodas apdraudējumi Latvijas valsts drošības interesēm, mediju darbs tiek ierobežots un reportāža pārtraukta.

12. Intervijas par kopējo situāciju uz Latvijas – Baltkrievijas valsts robežas un atbildes uz problēmjaudājumiem organizē Valsts robežsardzes komunikators (tālrunis: 28364592, e-pasts: kristine.peterson@rs.gov.lv) un sniedz Valsts robežsardzes vadība vai VRS priekšnieka pilnvarota amatpersona telefoniski, zoom vai klātienē VRS Galvenajā pārvaldē Rīgā.

Pamatojums

1. Valsts robežsardzes likuma 4. pants nosaka, ka Valsts robežsardzes funkcijas ir nodrošināt valsts robežas neaizskaramību un novērst nelegālo migrāciju.

2. Latvijas Republikas valsts robežas likuma 13. panta pirmā daļa nosaka, lai iezīmētu valsts sauszemes robežas atrašanos dabā visā tās garumā, kā arī lai radītu robežapsardzības sistēmas pastāvēšanai nepieciešamos apstākļus, pie ārējās robežas ir noteikta 12 metri plata valsts robežas josla.

Latvijas Republikas valsts robežas likuma 14. pants nosaka, ka personu uzturēšanās valsts robežas joslā ir **aizliegta**, izņemot gadījumus, kad tā saistīta ar:

- 1) robežuzraudzību;
- 2) valsts sauszemes robežas, tās nostiprinājuma būvju un elementu un valsts robežas joslas uzturēšanas un atjaunošanas darbiem, kas ir saskaņoti ar Valsts robežsardzi;
- 3) valsts robežu šķērsojošo komunikāciju (piemēram, cauruļvadu, sakaru līniju, elektrolīniju), autoceļu un dzelzceļu uzturēšanas darbiem, kas ir saskaņoti ar Valsts robežsardzi;
- 4) ģeodēzijas un kartogrāfijas darbiem, kas ir saskaņoti ar Valsts robežsardzi;
- 5) katastrofu seku likvidācijas darbiem, par ko ir informēta Valsts robežsardze.

3. Latvijas Republikas valsts robežas likuma 15. panta pirmā daļa nosaka, lai nodrošinātu Latvijas Republikas teritorijas apsardzībai un robežapsardzības sistēmas pastāvēšanai nepieciešamos apstākļus, kā arī robežuzraudzību ārējai sauszemes robežai piegulošajā teritorijā, ir noteikta pierobežas josla, ne platāka par diviem kilometriem, sākot no valsts robežas.

Latvijas Republikas valsts robežas likuma 18. panta pirmā daļa nosaka, ka personām no 15 gadu vecuma, **uzturoties pierobežas joslā, nepieciešama** Valsts robežsardzes izsniegta speciālā **caurlaide**, izņemot gadījumus, kad:

- 1) persona, kas ir deklarējusi dzīvesvietu pierobežas joslā, uzturas attiecīgā novada (pilsētas) vai blakus esošā novada (pilsētas) pierobežas joslā;
- 2) persona pārvietojas pa valsts autoceļu, kas šķērso pierobežas joslu;
- 3) valsts pārvaldes iestādes vai pašvaldības amatpersona (darbinieks) pilda dienesta (amata) pienākumus pierobežas joslā un var uzrādīt dienesta apliecību, ja tā paredzēta attiecīgās iestādes darbību reglamentējošos normatīvajos aktos;
- 4) persona var uzrādīt Latvijas Republikas izdotu vietējās pierobežas satiksmes atļauju.

4. No 2021. gada 29. maija **ir ieviesta pastiprināta robežkontrole** pierobežas joslā gar Latvijas Republikas – Baltkrievijas Republikas valsts robežu.

5. Ņemot vērā Latvijas Republikas – Baltkrievijas Republikas valsts robežas nelikumīgas šķērsošanas gadījumu straujo pieaugumu, kā arī ievērojot Lietuvas Republikā fiksēto Lietuvas Republikas – Baltkrievijas Republikas valsts robežas nelikumīgās šķērsošanas gadījumu skaitu, saskaņā ar Ministru kabineta 2021. gada 10. augusta rīkojuma Nr. 518 „Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu” (turpmāk – MK rīkojums Nr. 518) 1. punktu, Ludzas novadā, Krāslavas novadā, Augšdaugavas novadā un Daugavpils pilsētā no 2021. gada 11. augusta līdz 2021. gada 10. novembrim **ieviesta ārkārtējā situācija**.

6. Latvijas Republikas valsts robežas likuma 18. panta piektās daļas 1. un 2. punkts nosaka, ka Valsts robežsardzes amatpersona, kas ir tiesīga pieņemt lēmumu par speciālās caurlaides izsniegšanu, ir tiesīga arī **atteikt terminētās caurlaides izsniegšanu** vai izsniegt to uz īsāku laiku, nekā norādīts iesniegumā par terminētās caurlaides izsniegšanu, šādos gadījumos:

- 1) attiecīgajā pierobežas joslā ir noteikta pastiprināta robežkontrole;
- 2) attiecīgajā pierobežas joslā ir izsludināta ārkārtējā situācija vai izņēmuma stāvoklis.

7. Latvijas Republikā izveidotā robežapsardzības sistēma, kuras darbības mērķis ir nodrošināt personu kustības kontroles un preču pārvietošanas kārtības uzturēšanu pie ārējās valsts robežas, pierobežas joslā un pierobežā, ir daļa no nacionālās aizsardzības un drošības sistēmas.

8. Valsts aizsardzības plānošanas dokumentos ir aprakstītas pazīmes valsts hibrīd apdraudējumam un esošā situācija uz Latvijas–Baltkrievijas valsts robežas atbilst valsts aizsardzības plānošanas dokumentos aprakstītajām valsts hibrīd apdraudējuma pazīmēm. Līdz ar to gan Valsts robežsardze, gan Nacionālie bruņotie spēki/Zemessardze, gan valsts drošības iestādes veic pasākumus un darbības, kas ir iekļautas valsts aizsardzības plānošanas dokumentos un **ir klasificēta informācija** ārkārtējās situācijas pārvarēšanai noteiktā reģionā.

9. Nacionālā aizsardzības un drošības sistēma, Robežas apsardzības plāns un Valsts robežsardzes taktika ir klasificēta informācija, tāpēc tā netiek un nedrīkst tikt atspoguļota medijos.

10. Ārkārtējās situācijas pārvarēšanā ir iesaistīts noteikts daudzums cilvēkresursu un tehnisko resursu, lai nodrošinātu MK rīkojuma Nr. 518 nosacījumus – atturētu trešo valstu pilsoņus no nelikumīgas Latvijas–Baltkrievijas valsts robežas šķērsošanas no Baltkrievijas Republikas valsts teritorijas.

11. Valsts robežsardze, ievērojot pasākumus un darbības, kas ir iekļautas valsts aizsardzības plānošanas dokumentos un ir klasificēta informācija, norāda, ka Baltkrievijas Republikas valsts drošības dienesti, uzzinot uz Latvijas–Baltkrievijas valsts robežas iesaistīto cilvēkresursu un tehnisko līdzekļu apjomu, spēs plānot un attīstīt noteiktas pret darbības, lai īstenotu Baltkrievijas Republikas Valsts prezidenta politiku pret Latviju un Baltijas valstīm kopumā.

12. Valsts robežsardze nesaskaras šobrīd ar klasisku imigrācijas krīzi, bet gan ar hibrīd apdraudējumu, ko pret Latviju ir vērsies Baltkrievijas režīms. Šī apdraudējuma pārvarēšanai ir piesaistīti valsts resursi atbilstoši izstrādātajiem rīcības plāniem, kuri ir klasificēti un satur valsts noslēpumu, un šī informācija **nav publiskojama**. Taču, lai būtu kaut cik pieejamā veidā šī informācija atspoguļota, Valsts robežsardze sabalansējot valsts intereses un mediju intereses, gan līdz šim, gan arī turpmāk nodrošinās mediju klātbūtni, tiktāl cik tas nekaitē valsts drošības interesēm.